

فضیلت پیاده‌روی برای زیارت معصومین (علیهم‌السلام)

زیارت اماکن مقدس، عبادتی است که قدمت آن به اولین پیامبر خدا آدم ابوالبشر(ع) می‌رسد. نقل است که او هفتاد مرتبه به خانه خدا سفر کرده است. حال اگر این عبادت همراه با سختی و مشقت باشد، اجر و ثواب بیشتری هم دارد. به ویژه اگر مقصد زیارت، مراقد مطهر یکی از معصومین(ع) باشد و در این بین زیارت مرقد شریف أباعبدا الحسین(ع) از والاترین و بافضیلت ترین آنهاست.

مرحوم آیت ا سید عادل علوی در فضیلت پیاده روی برای زیارت معصومین (علیهم السلام) مطلبی را به رشته تحریر درآورده بودند که تقدیم می‌شود:

درآمد

زیارت اماکن مقدس، عبادتی است که قدمت آن به اولین پیامبر خدا آدم ابوالبشر(ع) می‌رسد. نقل است که او هفتاد مرتبه به خانه خدا سفر کرده است. حال اگر این عبادت همراه با سختی و مشقت باشد، اجر و ثواب بیشتری هم دارد. به ویژه اگر مقصد زیارت، مراقد مطهر یکی از معصومین(ع) باشد و در این بین

زیارت مرقد شریف أباعبدالله الحسین(ع) از والاترین و بافضیلت ترین آنهاست؛ [۱] چراکه خود معصومین(ع) فرموده اند: همه ما کشتی نجاتیم، ولی کشتی حسین(ع) سریع تر می رود: «سفینة الحسین(ع) أسرع». [۲]

در فرازی از دعای کمیل أميرمؤمنان علی(ع) می خوانیم:

«وَلَا تَشْعُرْ يَا سَيِّدِي وَآلِهِ وَمَوَلَايَ، اَتُسلَّطُ الذَّارِعُ عَلَيَّ وَجُوهٍ خَرَّتْ لِعِظَمَتِكَ سَاجِدَةً... وَاعْلَى جَوَارِحَ سَعَتٍ إِلَى الْوُطَانِ تَعْبُدُكَ طَائِعَةً»؛ [۳] ای کاش می دانستم ای سرورم و ای معبودم و ای آقایم! آیا آتش قهر و غضب را مسلط می کنی بر چهره هایی که در پیشگاه عظمت در حال سجده به خاک افتاده... و بر اعضا و جوارحی که مشتاقانه به مکان های عبادت می شتابند؟!

از سوی دیگر، این گونه زیارت حرم اهل بیت رسول(ص) نشانه روشنی از دوستی وافر به این خاندان پاک دارد که زمینه ای مناسب را برای اطاعت از آنان فراهم می کند و تجدید پیمانی محکم با این انوار مقدس است که در اوج شور و شعور دینی صورت می گیرد. زیارت اربعین امام حسین(ع) از جمله این فرصت های ناب است. حرکت جمعیتی چند ده میلیونی و بسیار باشکوه و با عظمت و سرشار از معنویت.

بخش اول این نوشته نگاهی گذراست به روایاتی چند در باب پیاده روی برای زیارت معصومین(ع) و مراقب مظهر ایشان و بخش دوم به ذکر نمونه هایی عینی در سیره علما و بزرگان دین می پردازد.

بخش اول: روایات

روایت اول

عیاشی از معاویه عجلی نقل می کند که می گوید: در محضر مبارک باقر العلوم(ع) در مدینه بودم که یک خراسانی (ایرانی) به خدمت امام مشرف شد. پاهای خاک آلود و زخمی اش را که دیدم، دریافتم رنج فراوانی را در سفر متحمل شده است. او بعد از سلام و احوال پرسی به امام عرض کرد: به خدا قسم هیچ چیزی مرا از خانه و شهرم بیرون نیاورده، مگر دوستی و محبت شما اهل بیت رسول خدا. امام باقر(ع) در تأیید سخن آن مرد فرمود:

«وَأَلَوْ أَحْبَبْنَا حَاجِرًا حَشَرَهُ إِلَّا مَعَنَا وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ؟»، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: {قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ} [٤] و قال: {يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ} [٥] وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ؟»؛ [٦] به خدا قسم اگر سنگی ما را دوست داشته باشد، خداوند آن را با ما محشور می گرداند. آیا دیانت چیزی جز محبت است؟! به درستی که خداوند می فرماید: (ای پیامبر) بگو: اگر خدا را دوست دارید، پس از من پی روی کنید تا خداوند نیز شما را دوست داشته باشد و خداوند می فرماید: (مؤمنین کسانی اند که) دوست دارند آن افرادی را که به سوی ایشان هجرت می کنند... پس آیا دیانت چیزی غیر از محبت است؟!

روایت دوم

حسین بن اسماعیل صیّدمری از امام صادق(ع) نقل می کند که فرمود:

«مَنْ زَارَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (ع) مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً وَ عُمْرَةً فَأَنَّ رَجَعَ مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً تَيِّبَةً وَ عُمْرَةً تَيِّبَةً»؛ [٧] هر کسی پیاده به زیارت امیرمؤمنان (علی بن ابی طالب)(ع) برود، با هر قدمی، خداوند یک حج و یک عمره می نویسد و اگر پیاده بازگردد، خداوند با هر قدمی دو حج و دو عمره برایش نوشته است.

روایت سوم

در محضر مبارک امام صادق(ع) نام امیرمؤمنان علی بن ابی طالب(ع) بُرده شد. شخصی به نام «ابن مارد» از حضرت پرسید: یا ابا عبد! کسی که جدّتان امیرمؤمنان(ع) را زیارت کند، چه ثوابی خواهد گرفت؟ امام صادق(ع) فرمود:

«يَا ابْنَ مَارِدٍ! زَارَ جَدِّي عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً وَ مَقْدُودًا وَ عُمْرَةً مَقْدُودَةً (مَبْرُورَةً)، وَ يَا ابْنَ مَارِدٍ مَا يُطْعِمُ إِلَّا النَّارَ قَدَمًا أَعْنَيْتَ فِي زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (ع) مَاشِيًا كَانَتْ أَوْ رَاكِبًا، يَا ابْنَ مَارِدٍ أَكْتُبُ هَذَا الْحَدِيثَ بِرِمَاءِ الذَّهَبِ»؛ [٨] ای پسر مارد! کسی که جدم را در حالی که حقش را می شناسد زیارت کند، خداوند به ازای هر قدمی که برمی دارد، یک حج و عمره مقبول برایش می نویسد. ای پسر مارد! به خدا سوگند، آتش را خداوند بر قدم هایی که در راه زیارت امیرمؤمنان(ع) غبارآلود شده باشد، مسلط نمی گرداند؛ چه پیاده آمده باشد، چه سواره. ای پسر مارد! این حدیث را با آب طلا بنویس.

صفوان جمّال می گوید: در سفری به همراه امام صادق(ع) وارد کوفه شدیم؛ حضرت فرمود: ای صفوان! بگو کاروان بایستد؛ این جا قبر جدم امیرمؤمنان(ع) است. شتر حضرت را خواباندم؛ ایشان پایین آمده و غُسل کردند و لباس های شان را تعویض فرمودند؛ پس کفش های خود را قبل از حرکت از پای درآوردند و به من فرمودند: هرآنچه را که انجام می دهی، تو نیز تکرار کن. پس به طرف تپه های سفیدرنگی حرکت کردند و به من فرمودند:

«قَمَّـرٌ خُطَاكُ وَ أَلَقَ ذَفْنُكَ نَحْوَ الْأَرْضِ فَأَنْتَ يَكْتُبُ لَكَ بِكُلِّ خُطْوَةٍ مَائَةٌ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ يُمِصُّ عَنْكَ مَائَةٌ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ تَرْفَعُ لَكَ مَائَةٌ أَلْفَ دَرَجَةٍ وَ تُقْضَى لَكَ مَائَةٌ أَلْفَ حَاجَةٍ وَ يَكْتُبُ لَكَ ثَوَابُ كُلِّ صَدِّيقٍ وَ شَهِيدٍ مَاتَ أَوْ قُتِلَ ثُمَّ مَشَى وَ مَشَيْتُ مَعَهُ وَ عَلَيْنَا السَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ...»؛ [۹] قدم هایت را کوتاه بردار و سرت را پایین بیاورد، به درستی که با هر قدمی، صد هزار حسنه برایت نوشته می شود و صد هزار گناه پاک می گردد و رتبه ات صد هزار درجه بالا می رود و ثواب هر صديق و شهیدی که کشته شده یا از دنیا رفته، برایت نوشته می شود. سپس حضرت پیاده حرکت کردند و من نیز پیاده حرکت کردم و آرامش سنگینی بر ما حاکم بود.

قدامة بن مالک از امام صادق(ع) نقل می کند که حضرت فرمود:

«مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِبًا لَا أَشْرًا وَلَا بَطَرًا وَلَا سُوءَ عَمَلٍ مُحْتَصِتًا عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا يَمْحُصُ الذُّبُّ فِي الْمَاءِ فَلَا يَبْقَى عَلَيْهِ دَنَسٌ وَ يَكْتُبُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ كُلَّ مَرَّةٍ رَفَعَ قَدَمًا عُمُرَةً»؛ [۱۰] کسی که حسین(ع) را برای رضای خدا زیارت کند، نه برای خوش گذرانی و تفریح و نه به جهت کسب شهرت (و فخر فروشی)، گناهانش فرو می ریزد، همان طور که لباس در آب شسته شده (و پاک می شود) و در نتیجه، هیچ آلودگی بر او باقی نمی ماند و با هر گامی که بر زمین می گذارد، حجّی برایش نوشته می شود و با هر قدمی که برمی دارد، عمره ای برایش ثبت می گردد.

از حسین بن ثُوَیْر نقل شده که امام صادق(ع) فرمود:

«یا حسین! انّهُ مَنْ خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يَرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ(ع) إِنْ كَانَ مَاشِيًا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَمُحَى عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَإِنْ كَانَ رَاكِبًا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَحُطِّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الدَّحِيرِ كَتَبَتْ لَهُ اللَّهُ مِنْ الْأَمْفُوحِينَ الْمُؤْنِجِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَهٗ كَتَبَتْ لَهُ اللَّهُ مِنْ الْفَائِزِينَ...»؛ [۱۱] ای حسین! به درستی که هر کسی از خانه اش به قصد زیارت قبر حسین بن علی خارج شود، اگر پیاده باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و گناهی از او پاک می شود و اگر سواره باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و به واسطه آن گام، گناهی از او کنار گذاشته می شود تا به درب حائر حسینی برسد که در این صورت خداوند نام او را از جمله رستگاران و نجات یافتگان ثبت می کند و زمانی که آداب زیارت و اعمالش را به پایان برساند، خداوند نام او را در زمره برندگان می نویسد ...

روایت هفتم

بشیر دهّان می گوید: در پایان یک گفت وگوی طولانی که با امام صادق(ع) داشتم، ایشان به من فرمود:

«وَيَحْكُ يَا بَشِيرُ إِنَّ الْأَمْفُوحَ مِنْ إِذَا أَتَاهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ وَاعْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَعُمُرَةٌ مَبْرُورَاتٌ مُتَقَدِّمَاتٌ وَغَزْوَةٌ مَعَ نَبِيِّ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ»؛ [۱۲] ای بشیر! به درستی که مؤمن زمانی که به زیارت حسین بن علی(ع) بیاید، در حالی که حقش را بشناسد و (پیش از زیارت) در فرات غُسل نماید، به ازای هر قدمی، حج و عمره ای مقبول و یک جهاد در رکاب پیامبر یا امام عادل برایش نوشته می شود.

روایت هشتم

ابوصامت از امام صادق(ع) نقل می کند:

«مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ(ع) مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتَ الْفُرَاتَ فَأَغْتَسَلَ وَعَلَّقَ نَعْلَيْكَ وَامْسَحَ بِرَأْسِكَ وَامْسَحَ بِمَشْيِ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا

أَتَيْتَ بَابَ الْحَيْرِ فَكَبَّرَ اللَّهَ أَرْبَعًا؛ [۱۳] هر کسی پیاده به زیارت قبر حسین(ع) برود، خداوند برای هر قدمی هزار حسنه نوشته و هزار گناه از او پاک می کند و رتبه اش هزار درجه بالا می رود. پس هرگاه به فرات رسیدی، غسل کن و کفش هایت را درآور و پابرهنه راه برو؛ به مانند عبد ذلیل راه برو؛ پس وقتی به درب حَرَم رسیدی، چهار بار تکبیر بگو و کمی راه برو و دوباره چهار بار تکبیر بگو.

روایت نهم

از حسین بن سعید نقل شده است که از امام صادق(ع) درباره زائر قبر حسین(ع) سؤال شد، حضرت در پاسخ فرمود:

«فَقَالَ مَنْ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ ثُمَّ مَشَى إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ (ع) كَانَ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ يَرْفَعُهَا وَيَضَعُهَا حَجَّةٌ مُتَقَبِّلَةٌ بِمَنَاسِكَهَا؛ [۱۴] هر آن که در فرات غسل کند و سپس با پای پیاده به سوی مرقد حسین(ع) برود، به ازای هر قدمی که برمی دارد و بر زمین می گذارد، حجّی مقبول با تمام اعمال و مناسک برای او خواهد بود.

روایت دهم

از رُفاعة بن موسی نقل شده است که امام صادق(ع) فرمود:

«إِنَّ مَنْ خَرَجَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ (ع) عَارِفًا بِحَقِّهِ وَ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ وَ خَرَجَ مِنَ الْمَاءِ كَانَ كَمَثَلِ الَّذِي خَرَجَ مِنَ الذُّنُوبِ فَإِذَا مَشَى إِلَى الْحَيْرِ لَمْ يَرْفَعْ قَدَمًا وَ لَمْ يَضَعْ أُخْرَى إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ؛ [۱۵] به درستی کسی که (برای زیارت) به سوی مرقد حسین (بن علی)(ع) برود، در حالی که حقّش را می شناسد و (پیش از زیارت) در فُرات غسل کند و از آب خارج شود، مثل کسی است که از گناهانش خارج شود. پس هنگامی که به باب الحسین(ع) رسید، قدم از قدم بر نمی دارد، مگر این که خداوند برایش ده حسنه می نویسد و ده گناهش پاک می گردد.

روایت یازدهم

حسین بن ثُویر از امام صادق(ع) نقل می کند که حضرت فرمود:

«إِذَا أَتَيْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (ع) فَأَعْتَزِلْهُ عَلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ ثُمَّ الْبَسْ ثِيَابَكَ الطَّاهِرَةَ ثُمَّ امْشِ حَافِيًا فَإِنَّكَ فِي حَرَمٍ مِنْ حَرَمِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ بِالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ»؛ [۱۶] زمانی که به زیارت ابا عبد الله(ع) رفتی، پس غسل کن در نهر فرات و سپس لباس های پاک بپوش؛ آن گاه با پای برهنه راه برو؛ پس تو در حرمی از حرم خدا و حرم پیامبرش هستی و بر تو باد به تکبیر و گفتن لا اله الا الله.

روایت دوازدهم

از علی صائغ نقل شده که امام صادق(ع) فرمود: ای علی! به زیارت حسین(ع) برو و آن را ترک مکن. علی صائغ می گوید: عرض کردم: چه ثواب و پاداشی برای زائرش دارد؟ امام فرمود:

«مَنْ أَتَاهُ مَا شِئَاءَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَمَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَرَفَعَ لَهُ دَرَجَةً فَإِذَا أَتَاهُ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَائِكِينَ يَكْتُبَانِ مَا خَرَجَ مِنْهُ فِيهِ مِنْ خَيْرٍ وَلَا يَكْتُبَانِ مَا يَخْرُجُ مِنْهُ فِيهِ مِنْ سَيِّئٍ وَلَا غَيْرَ ذَلِكَ فَإِذَا انْصَرَفَ وَدَعَاؤُهُ وَقَالُوا يَا وَلِيَّ اللَّهِ مَغْفُورٌ لَكَ أَنْتَ مِنْ حِزْبِ اللَّهِ وَحِزْبِ رَسُولِهِ وَحِزْبِ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا تَرَى النَّارَ بَعْدَ بَدَاً وَلَا تَرَاكَ وَلَا تَطْغَمُكَ أَبَدًا»؛ [۱۷] کسی که به زیارت ایشان برود، خداوند به ازای هر قدمی، حسنه ای برایش می نویسد و از او گناهی را پاک می کند و یک درجه ارتقای رتبه پیدا می کند. پس وقتی به مرقد حسین(ع) رسید، خداوند دو فرشته را بر او مأمور می کند تا هرچه از خیر و خوبی و صلاح از دهانش خارج می شود، برایش بنویسند و اگر چیزی خواست که به صلاحش نبود، برایش ثبت نکنند و هنگامی که از زیارت بازمی گردد، با او وداع کرده و می گویند: ای دوست خدا! بخشیده شدی؛ تو از حزب خدا و حزب پیامبرش و حزب اهل بیتش هستی. به خدا سوگند هرگز به چشم خودت آتش را نخواهی دید و آتش نیز تو را نمی بیند و نمی سوزاند.

در روایت دیگری دارد که امام صادق(ع) می فرماید: «إِذَا أَرَادَ الْإِنْصِرَافَ أَتَاهُ مَلَائِكٌ فَقَالَ لَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ يَقْرَأُ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اسْتَأْنَفَ الْعَمَلِ فَقَدْ غُفِرَ اللَّهُ لَكَ مَا مَضَى»؛ [۱۸]

روایت سیزدهم

از سدید صیّرفی نقل شده که می گوید: در محضر باقرالعلوم(ع) نشسته بودیم که جوانی در مجلس از مرقد امام حسین(ع) یاد نمود؛ امام به او فرمود:

«مَا أَتَاهُ عَيْدٌ فَخَطَا خُطْوَةً إِلَّا كَتَبَتْ لَهُ حَسَنَةً وَحُطَّتْ عَنْهُ

سَيِّئَةٌ»؛ [۲۰] بنده ای به سوی این مرقد قدم بر نمی دارد، مگر این که حسنه برایش نوشته شده و گناهی از او کنار گذاشته می شود.

روایت چهاردهم

ابن مشکان از امام صادق(ع) نقل می کند که حضرت فرمود:

«مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ (ع) مِنْ شِيعَتِنَا لَمْ يَرْجَعْ حَتَّى يَغْفَرَ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَ يَكْتَبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ خَطَاةً وَ كُلِّ يَدٍ رَفَعَتْهَا دَابَّتْهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَ مُحَيِّ عَندهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ وَ يَرْفَعُ لَهُ أَلْفُ دَرَجَةٍ»؛ [۲۱] هر که از شیعیان ما حسین(ع) را زیارت کند، باز نمی گردد، مگر این که همه گناهانش بخشیده می شود و به ازای هر قدمی که برمی دارد و هر دستی که به سوی آسمان توسط هرکسی بالا می رود، برایش هزار حسنه نوشته می شود و هزار گناهش پاک می شود و هزار درجه بالا می رود.

بخش دوم: نمونه ها

۱. شیخ مرتضی انصاری از جمله احیاکنندگان سنت پیاده روی برای زیارت امام حسین(ع) بود و خود ایشان نیز پیاده از نجف به کربلا می آمد.

۲. میرزا حسین نوری، صاحب موسوعه حدیثی «مستدرک الوسائل» در عید قربان هر سال به صورت پیاده به کربلا می آمد.

۳. سیدمهدی بحرالعلوم در دسته عزای «طوریج» که پیاده به کربلا می آمدند، حضوری پررنگ داشت.

۴. شیخ جعفر کاشف الغطاء در یکی از پیاده روی هایش به کربلا، به حضور حضرت ولی عصر(ع) شرفیاب شد و حضرت ایشان را به سینه خویش چسبانده و فرموده است: «خوش آمدی ای زنده کننده شریعت ما».

۵. آیت الله مرعشی نجفی بیست بار پیاده به همراه تعدادی از طلاب که همه از مراجع و بزرگان شدند، به کربلا مشرف شد.

همچنین بزرگانی مانند:

سیدمحمدحسین طهرانی، سید احمد مستنبط، شیخ عباس قوچانی، شیخ حسن نجابت شیرازی و سید عبدالحسین دستغیب و شهید صدر اول و شهید صدر دوم در این پیاده روی شرکت می کردند. شهید صدر دوم (سیدمحمد صدر) حتی فتوا به وجوب پیاده روی به سوی حرم های امیرمؤمنان و سیدالشهداء(ع) را صادر کرد و با این فتوا به مبارزه با سیاست ضددینی حزب بعث رفت و در برخی از خطبه های جمعه اش در نجف اشرف بر این موضوع تأکید می کرد.[۲۲]

حرکت میلیونی مردم از اقصی نقاط جهان، از کوچک و بزرگ و مرد و زن و حتی کودکان خردسال، گذشته از شگفتی این صحنه، پیام روشنی به همه دنیا می دهد:

این که شیعیان در اقتدا به سالار شهیدان به خود می بالند و زیر بار ستم و زور نمی روند.

پی نوشت ها :

[۱]. «الْفُضَلُ الْأَعْمَالُ الْأَمْضُهَا»، میرزا حسین نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۴۵.

[۲]. با توجه به حدیث «سفینه» که رسول اکرم^۱ فرمود: «إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ».

[۳]. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، ص ۱۲۷.

[۴]. آل عمران، آیه ۳۱.

[۵]. حشر، آیه ۹.

[۶]. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۱۹.

[۷]. شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۴، باب زیارت أمير مؤمنان^۲ به صورت رفت و برگشت پیاده، ص ۳۸۰.

[۸]. شیخ طوسی، التهذیب، ج ۶، باب ۷ (فضیلت زیارت)، ص ۲۱.

[۹]. محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۷، ص ۲۸۰.

[۱۰]. همان، ج ۹۸، ص ۱۹.

[۱۱]. همان، ص ۲۸.

[۱۲]. همان، ص ۱۴۳.

[۱۳]. همان.

[۱۴]. همان، ص ۱۴۷.

[۱۵]. همان.

[۱۶]. همان، ص ۱۵۲.

[۱۷]. همان، ص ۲۴.

[۱۸]. همان، ص ۲۸.

[۱۹]. حسین بن ثُوَیر بن اُبی فاخِته و حسین بن عبدا[...].

[۲۰]. بحارالانوار، ج ۹۸، ص ۲۵.

[۲۱]. همان.

[۲۲]. «بخش نمونه‌ها» برگرفته از کتاب «بیعت عاشقان» نوشته علی ساعدی در مجلد دوم است.

توجه ۱: تفاوت در میزان ثواب در روایات گوناگون ممکن است به عواملی چند بستگی داشته باشد؛ مثل میزان معرفت زائر از زیارت‌شونده یا سختی مسیر و راه یا شرایط محیطی دیگری مثل شرایطی که در زمان متوکل عباسی حاکم بود.

توجه ۲: در برخی روایات، سخن از «محو» گناهان است؛ مثل افعال «مَحَا» و «مُحِیَ» که به معنای پاک شدن گناه است و در برخی روایات سخن از چشم‌پوشی پروردگار از گناه است؛ یعنی گناه پاک و محو نمی‌شود، بلکه خداوند آن را «ندید» می‌پندارد. تفاوت «مُحِیَ» و «حُطَّ» در باقی ماندن و یا از بین رفتن اثر گناه است. اگر در متن روایت «مُحِیَ» یا مشتقات آن باشد، یعنی نه تنها گناه از نامه اعمال زائر پاک می‌شود، بلکه اثرات و تبعات منفی آن نیز که ممکن است در روح او گذاشته باشد نیز از بین می‌رود و این نهایت عنایت پروردگار متعال به زائر امام حسین^ع است. اگر در متن روایت

«حُطَّ» یا مشتقات آن آمده باشد، یعنی خداوند متعال از گناه زائر صرف نظر کرده و او را می‌بخشد؛ اما اثرات منفی گناه را باید با توسل و توکل و توبه واقعی و جبران مافات برطرف نماید. این تفاوت در پاداش را می‌توان در روایت ششم در همین مقاله از حسین بن ثُویر ملاحظه نمود که امام صادق^x برای زائر پیاده از فعل «مُحَرِّی» (محو و پاک می‌شود) استفاده فرموده و برای ثواب زائر سواره که سختی کمتری متحمل شده، از فعل «حُطَّ» (صرف نظر می‌شود) سخن به میان آورده است. (نکات لغوی با استفاده از کتاب «قاموس المحيط» نوشته فیروزآبادی تبیین گردید).

منبع: مجله فرهنگ زیارت با ترجمه محمدحسین خوشنویس